

Lieve mensen, gemeente van onze Heer Jezus Christus

Wat dacht u zopas:

'Wat een idiote vraag?

Of je je dochter of schoondochter
naar een tent met dronken mannen zou sturen?

Dat zou toch echt niemand doen?

Nee,..... maar in welke wanhoop moet je zijn,
als je het wel doet?

Want Noömi neemt het initiatief
tot inburgeringscursus 2 in Israël.

In het vorige hoofdstuk nam Ruth het initiatief
voor cursus 1 door naar Israëls voedselbank te gaan.

Aren rapen.

Want de voedselbank kende het volk Israël al ver
voordat ze hier zijn ingevoerd, vertelde ik vorige week:

Omdat het volk zelf eens arm, vreemdeling en slaaf was geweest:

Mochten ze tijdens de oogst de randen van het land
niet volledig afmaaien en wat je verliest

met maaien niet oprapen

maar achterlaten voor de arme en de vreemdeling.

Want ik JHWH, ben jullie God.

Het is pure diaconie.

En die laatste toevoeging: ik ben jullie God

moet het volk Israël, maar ook ons,

steeds doen herinneren

dat van de eerste tot de laatste aar

jouw leven is verbonden met God.

Dat leven jou gegeven is en je daarmee

ook de zorg hebt voor de ander.

Dat is leven van Gods genade.

Ruth en Noomi hadden voorlopig eten.

Maar Noomi moet gedacht hebben:

Aren rapen is geen baan voor het leven:

Je ergste honger kom je ermee door.

Maar er moet 'rust' komen, want onzekerheid

over wat je zult eten en drinken maakt onrustig!

Ook daarin voorziet de Bijbelse wetgeving.

In Israël was het collectieve zorg.

Niet alleen voedsel voor vandaag,

maar ook de garantie dat een mens

morgen en overmorgen

kan zaaien, maaien, oogsten

en daarmee voedsel heeft.
Dit gegeven staat soms haaks
op onze individualistische samenleving
waar het collectief vaak ver te zoeken.
En denk ook wereldwijd aan ontwikkelingssamenwerking
en de schuldenlast van arme landen.
Geef niet alleen vis, maar ook een vishengel.
De overleden prins Claus waarschuwde er
in de 70 er jaren van de vorige eeuw al voor,
anders komen ze het hier halen.

De Bijbelse wetgeving is, aangepast naar deze tijd,
helemaal geen ver van m'n bed show.
In het verhaal van Ruth is die wetgeving
op mensenmaat gesneden.
Dus ook geen 'ver van mijn bed' show.
En Noomi gaat ervoor zorgen
dat het ook niet ver van het bed van Boaz is.
Want zij denkt in eerste instantie aan het zwagerhuwelijk.
Een oude vorm van levensverzekering.
Voor het bijeenhouden
van familie en grond,
ook voor de lange duur, als bestaansrecht.
Want als een man sterft,
zal zijn broer de weduwe trouwen.
En de eerste zoon uit die verbintenis
krijgt de naam van de overleden man.
Want als weduwe zonder kinderen had je geen oudedagsvoorziening.
De voorzieningen die we nu kennen waren er toen niet.
Ons klinkt het denk ik niet als muziek in de oren!
Trouwen met je zwager.
Mij in elk geval niet, maar ook mijn zwagers niet!
Het is voor ons, met onze eigen partnerkeus,
begrijpelijk een ondenkbare vorm
uit een totaal andere wereld.
Maar misschien kunnen we met de gedachte erachter wel iets.
Want het gaat om verantwoordelijkheid
voor elkaars voortbestaan;
Weet u nog van de eerste tot de laatste aar :
Onze levens en onze toekomst
zijn vanuit God aan elkaar toevertrouwd.
Niks kijk eens hoe groot ik zelf ben.
Leven is gegeven...aan elkaar...tot elkaar.

Noomi heeft haar plan klaar.
Ruth moet ritueel baden en zich mooi maken
en naar de dorsvloer gaan.

Daar wordt het kaf van het koren gescheiden
en afgesloten met een feestje,
Er wordt dan stevig gegeten en gedronken
door de mannen.
Als ze zeker is waar Boaz ligt, moet ze de deken
aan het voeteneinde terugslaan en daar gaan liggen.
Het gaat hier niet om een koffievizite,
maar een stap richting bruidsbed.

Zoals we al concludeerden:
Zo'n advies zouden wij onze schoondochter niet geven.
Slapen bij een dronken man!
Overigens en dat is een bijzonder weetje:
De stamvader van Ruth, Moab is de zoon
van Lot en zijn oudste dochter.
Lot was met zijn dochters uit Sodom
naar de bergen gevlucht.
Zijn dochters waren bang dat ze geen kinderen kregen.
En dus geen oudedagsvoorziening hadden.
Daarom voeren ze hun vader Lot dronken
en slapen met hem
om zo kinderen te krijgen.
Zo zet Noomi Ruth in om een beroep te doen op het recht.
Of zoals Miskotte schreef: Noomi waagt het erop en waagt Ruth eraan.
Boaz legt zich neer, voldaan van eten en drinken.
Valt in slaap en dan komt Ruth in actie.
Slaat de deken terug,
en gaat aan zijn voeteneinde liggen.
Als kind slikte ik het voor zoete koek, later dacht ik:
Hoezo aan zijn voeteneinde?
Zo misschien?

(hieronder de afbeelding van Cees Otte)
Een tekening van Cees Otte
in de groeibijbel van Piet van Midden.

Haar hoofd naast zijn voeten? En omgekeerd?
Letterlijk vertaald staat hier
'zijn voeteneinde ontbloten'.
Wat het precies is blijft vaag.
Want in het Hebreeuws is 'voeten',
evenals heupspier een bekend eufemisme
voor de mannelijke geslachtsdelen. Net als wij versluierd zeggen: 'onder de gordel!'
Er klinkt in dit verhaal een seksuele dubbelzinnigheid
zonder dat dit expliciet gezegd wordt.

(hieronder schilderij van Corja Bekius)

Het gaat natuurlijk veel meer om de reactie van Boaz.
Zal hij het begrijpen?
Ziet hij haar als een one-night-stand,
die in de vroege morgen haar lijf moet zien te redden.
Of gaat het om recht, zoals het gedicht
bij het schilderij van Corja Bekius op het scherm.
Dat denk ik namelijk:
Ik lees het voor jullie:

Is er een recht
dat ook voor vreemdelingen geldt?
Is er een vleugel
die ook vogelvrije vrouwen veilig stelt?

Er is een wet die weet van wagen
van lef en lijf en liefde ongeteld.

Als Boaz Ruth ontdekt is hij meteen helder van geest.
Begrijpt de bedoeling en gaat de zaak oplossen.
Hij wil de vleugel zijn waaronder Ruth en Noomi mogen schuilen.
Zoals God altijd de vleugel wil zijn
waaronder allen mogen schuilen.
Boaz geeft zes maten gerst mee.
Een taal die Noomi meteen herkent.
Nog geen zeven, we zijn er nog niet.
Maar er zal worden gezorgd voor ons.

Wat denkt u, hebben de hier toegepaste wetten
en gebruiken nog kracht voor ons?
Vindt u het oude regels
uit een oud en bijna vergeten boek?
Of kunnen we ze nog steeds ombuigen
naar de taal en gebruiken van nu?
Voor mij geldt dat laatste wel:
Zonder collectief, onderlinge solidariteit, loyaliteit,
liefde en om zien naar elkaar
lijkt me een samenleving onmogelijk.
Dat is wat de bijbel mij steeds leert.
Liefde en zorg ook voor al die vele naasten.
Dichtbij, Klein Salland breed,
maar ook verder in de wereld.
Ik hoop van harte dat u dat
ook nog steeds uit de verhalen kunt halen.
Want ook voor ons, nogmaals, geldt:
Van die eerste tot die laatste aar is leven gegeven.
Is leven genade.
Over 14 dagen horen we het slot van Ruth.
Over losserschap en die vreemdeling uit Moab
in het geboorteregister van Jezus.
omzien en liefde naar elkaar.
Het kan je overkomen
als geheim en zegening.
Moge het zo zijn.
Amen